

LAUSUNTO

27.5.2014

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lausuntopyyntö (15.4.201) diaarinro OKM/21/010/2014

Viite: OKM046:00/2014

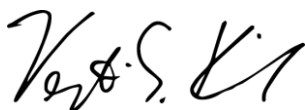
Asia: Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi lasten päivähoidosta annetun lain 11 a §:n muuttamisesta ja lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain 3 §:n muuttamisesta (subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen)

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 195 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä 66 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto yllä mainitusta asiasta.

Lisätietoja: erityisasiantuntija Päivi Nykyri, paivi.nykyri@soste.fi, 045-6576769

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Society for Social and Health

www.soste.fi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry kiittää saamastaan lausuntopyyntöä.

Hallitus on osana rakennepoliittista ohjelmaa päättänyt rajoittaa päivähoitolaissa säädettyä oikeutta päivähoitoon sosiaaliset perusteen huomioivalla tavalla osa-aikaiseksi silloin, kun vanhempi on kotona äitiys-, isyys-, vanhempain-, tai hoitovapaalla. Päivähoito-oikeus rajoitetaan osa-aikaiseksi niiden perheen päivähoitoikäisten lasten osalta, joiden perheessä hoidetaan muuta lasta kotona erilaisilla perhevapailla ja -etuuksilla. Vastaavissa tilanteissa ei päivähoitoa järjestettäisi lainkaan, jos lapsi osallistuu esi- tai perusopetukseen.

Ensisijainen kasvatusvastuu lapsista on vanhemmilla. Esityksen mukaan päivähoito olisi kuitenkin aina järjestettävä voimassa olevan lain laajuisena, jos se on tarpeen lapsen kehityksen, tuen tarpeen tai perheen olosuhteiden takia tai on muutoin lasten edun mukaista.

Lapsen näkökulmasta

SOSTE esittää huolen siitä, että päivähoito-oikeuden rajaamisessa vaarana on lapsen näkökulman jääminen huomiotta. Työn alla oleva varhaiskasvatustalaki painottaa vahvasti lapsen etua ja lapsen kuulemistä ja hänen mahdollisuutta vaikuttaa omaan hoitoonsa ikänsä ja kehityksensä edellyttämällä tasolla. Hallituksen esityksen luonnoksessa ei ole esitetty lapsiin kohdistuvien vaikutusten arviointia. YK:n lapsen oikeuksien mukaan viranomaisten on kaikissa lasta koskeissa toimenpiteissään ja päätöksissään arvioitava niiden vaikutukset lapseen. Velvollisuus koskee valtion ja kuntien päättäjiä.

Lapsen ryhmään kiinnittyminen osaksi päiväkodin ryhmää ja sosiaalista vuorovaikutusta kärsii, kun ryhmässä on eripituisilla hoitajaksolla olevia lapsia. Riskinä on se, että juuri ne lapset, jotka hyötyisivät sosiaalisista kontakteista ja laadukkaasta varhaiskasvatuksesta, jäävät kotiin. Päivähoito-oikeuden rajaamisella voi osalle lapsia olla pitkäaikaiset kielteiset ja eriarvoistavat seuraukset. Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen ja lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioiminen eivät lakiesityksen toteutuessa kaikkien osalta toteudu.

Vanhempien näkökulmasta

On oletettavaa, että vanhempain, jotka hoitavat toista lasta kotona toisen ollessa kokopäiväisesti päivähoitossa, tarkoituksena ei ole kunnan tarjoaman palvelun hyväksikäyttö vaan kokopäivähoidon katsotaan eri tavoin hyödyttävän lasta ja heillä on ratkaisuun painavat syyt.

On vanhempia, jotka kamppailevat arjen ongelmien kanssa. Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen esimerkiksi uupuneelle ja mahdollisesti masentuneen pienen lapsen kanssa kotona olevalle vanhemmalle on perheen kokonaistilannetta olennaisesti heikentävä. Heillä ei myöskään välttämättä ole resursseja erikseen perustella tarvetta ja hankkia tarvittavia viranomaisten ja asiantuntijoiden lausuntoja vanhemman lapsen kokopäivähoidolle, vaikka he sitä juuri eniten tarvitsisivat.

Eriarvoisuus lisääntyy

Rajaamisen kohdentuminen vain osaan lapsia asettaa lasten yhdenvertaisuuden vaaraan. Pahimmillaan rajaaminen johtaa osalla lapsista lisääntyvään pahoinvointiin ja sitä kautta kalliimpien tukitoimenpiteiden tarpeen kasvamiseen.

Subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisen maksajiksi tulisivat vanhemmat ja erityisesti heikoimmassa asemassa olevat. Heillä ei ole taloudellisia edellytyksiä järjestää kokopäiväistä päivähoitoa muilla järjestelyillä. Varakkaammilla perheillä on halutessaan mahdollisuus saada yksityisen palveluntuottajan järjestämään kokopäivähoitoa kunnan maksaman yksityisen hoidon tuella.

Lopuksi

SOSTEn näkemys on, että päivähoito-oikeuden rajaamisessa olisi kyse merkittävästä hyvinvointipalveluiden heikkenemisestä. Se vaikuttaisi erityisesti heikossa asemassa oleviin lapsiin ja lapsiperheisiin. Lapsiin kohdistuvat supistukset tulevat pitkässä juoksussa kalliiksi kunnalle ja inhimillisestä näkökulmasta osalle lapsista voi aiheutua pahimmillaan korjaamattomia ongelmia.

Laadukas päivähoito on lapsen monipuolisen kehityksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. Varhaiskasvatuksella on tärkeä rooli syrjäytymisen ehkäisyssä. Mikään muu julkinen investointi ei ole pitkällä tähtäimellä niin kannattavaa kuin lasten palveluihin panostaminen. SOSTE ei kannata subjektiiivisen päivähoito-oikeuden rajaamista.